

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΥ ΤΗΝ ΙΡΑΦΕΙ Ο ΣΟΥΡΗΣ

Ένατον κι' είκοστόν μετρούντες χρόνον
έδρευόμεν' στην γήν των Παρθενώνων.

Όκτώ Μαρτίου,
μηνός άρτίου.

Χίλια κι' ένακόσα τέσσερα και δέκα,
τούς έχθρούς, Πατριδα, κύπα και πελέκα.

Χίλια και διακόσα κι' ενενηνταένα,
και' στην' Ηπειρό μας όρνια λιμασμένα.

Ήστην νέα γή και' στην παληά
μνημόσυνο του Βασιληά.

Κι' έφεξε πέρον λυτρωτής και νικηφόρος Μάρτης
κι' έγέλασε με μάρτυρας ό Βασιληάς ό μάρτυς,
και με χαρά μικρού παιδιού προσήλωνε τά μάτια
'στού Ντίνου του τά τρόπαια, 'στών θρύλων τά Παλά-
[τια.

Κι' έπειτα... ποιός δέν'εκλαψε μπροστά 'στό λείψανό σου;
και τώρα άπ' όλων την ψυχή
πάει' ψηλά μιá προσευχή
για τó μνημόσυνό σου.

Χήρα, που και' στη θλίψη της έχει χαρά της μόνη
σε κάθε πόνο να πονή και να τόν βαλσαμώνη,
γυναίκα, μάννα λατρευτή,
σάν λύπης άγαλμα κι' αύτή
θυμάται τώρα τί γιορταίς που γνώρισε με Σένα
σάν είδε τά βλαστάρια της δαφνοστεφανωμένα.

Μνημόσυνο του μάρτυρος... πεύκα βογγούν και τρί-
έκει' στο μνήμα τó νοπό, [ξουν
και μ' ένα πένθιμο σκοπό
συχώρια ψιθυρίζουν.

Άγάπη φέγγει πάνδημη σάν άσβεστη κανδήλα
'στης μνήμης σου την Έκκλησιά,
και τρέμει σάν αύγης δροσιά
τò κρυσταλλένιο δάκρυ της 'στης δάφνης σου τά
φύλλα.

Θά στέφη κάθε δόξης μας, κάθε τιμής στεφάνι
την άχολή σου την ψυχή, τó μαρμαρένιο σκήνος σου,
και τίποτ' άλλο, Βασιληά, να μη μ' εΐχες κάνει,
τί θέλομε καλλίτερο... μ' άφησες ιόν Ντίνο σου.

**Φασουλῆς καὶ Περικλέτος,
ὁ καθέννας νέτος σκέτος.**

Α'.

Φ.—Μεγαλόστομος ἀνέθα' στῆς Ἐλευθερίας τὸ βῆμα,
καὶ μέγαλυνε καὶ τίμα
τῆς Ἡπείρου τὸν ἀγῶνα
νῦν αἶε καὶ στὸν αἰῶνα.

Φεύγ' ἢ τόση της χαρά...
πέτα πέτα στὰ βουνά της,
καὶ τὰ μέτρητα δεινά της
κλάψε πάλι θλιβερά.

Καὶ σ' τοὺς κάμκους καὶ σ' τοὺς λόγγους
ἄλλα τώρα δὲν ἀκούς
παρὰ θρήνους, παρὰ βόγγους
τῆς σκλαβιάς σπαρκτικούς.

Κλαῖν παιδιὰ καὶ μαυρομάναις,
δὲν σημαίνουν πιά καμπάναις
ἀναστάσεως χρυσῆς.

Μὲ τὸν Βῆδ τὸν Ἡγεμόνα
καὶ μ' Ἀρβανιτιάς κορῶνα
φθάνουν τύραννοι θρασεῖς.

Τύραννοι φριμάζουν γαῦροι,
ποῦ θ' ἀπλώσουν σκέπη μαύρη
στῆς Ἡπείρου τὰ βουνά.

Κι' ἕνας κόσμος τώρα κλαίει
δίχως τίποτε νὰ λέῃ,
καὶ σὰν λείψανο περνᾷ.

Ἕνας κόσμος, ποῦ γιὰ λίγο πέταξε μὲ τὸν αἰτό,
κι' εἶδε γαλανὴ σημαία κι' ἐλευθερωτὴ Στρατό,
ἕνας κόσμος, ποῦ θαρροῦσε πῶς θὰ τοῦ γελᾶσ' ἡ μοῖρα
κι' εἰδωλό του μόνο θάχῃ τὴν Ἑλληνικὴ πορφύρα.

Ἄλαλο διαβαίνει μ' πρὸς μου
ἕνα πλῆθος μαύρου κόσμου,
καὶ περίτρομο κυττᾷ.

Καὶ μὲ τὴν ψυχὴ στὸ στόμα
τῆς πατρίδας γῆς τὸ χῶμα
βλέπω ν' ἀποχαιρετᾷ.

Φεύγει τᾶγρια τὰ σμήνη,
τῶν φονιάδων τὸ μαχαίρι...
ποῦ θὰ πάγῃ; ποῦ θὰ μείνῃ;
μήτ' ἐκεῖνος δὲν τὸ ξέρει.

Ποῦ παρήγορη φωνή;
ποῦ σημαία γαλανή;
Πάλι σκλάβων κοπετὸς

στῆς Ἐλευθερίας τὰ μέρη...
τοὺς ἀφίνει κι' ὁ Στρατός
στ' Ἀρβανίτικο μαχαίρι.

Ρίχνει στυγερὸς Σατράπης
τὴν σημαία τῆς ἀγάπης,
τῆς γαλάζιας Ἀεουθερίας.

Καὶ σηκώνει τὴν δική του,
σύμβολον τοῦ πανυμνήτου
λημεριοῦ τῆς κλεφτουριάς.

Ἔρχονται τὰ σαρκοδόρα,
μήτε κελαῖδουνε τώρα
τὰ γαλάζια τὰ πανάκια,
τῆς σημαίας τοῦρανοῦ,
τὰ πουλιὰ τοῦ Γρεβενοῦ,
τοῦ Μετσόβου τὰ ηδονάκια.

Μὰ φωνάζει μιὰ τρανή,
μιὰ παλληκαριάς φωνή:
Δὲν θ' ἀφήσωμ' ἐδῶ πέρα
τῆς Ἀρβανιτιάς τὴν λέρα
νὰ μολύνῃ τὸν αἶρα.

Κόσμος ἔρχεται σφριγῶν...
μέγας ἱερὸς ἀγὼν
μὲ πολεμιστὰς γενναίους.

Κι' ἕναν ὄρκο κάνουν ὅλοι
νὰ δεχθῶνε μὲ τὸ βόλι
τοὺς κυρίου της τοὺς νέους.

Ἐρημοὶ χωρὶς πατρίδα
δὲν θὰ μείνουν στὴν λεπίδα
κάθε Διάπη, κάθε Γκέγκη.

Κτύπα κτύπα, Σπυρομήλιο,
δὲν θ' ἀφήσωμ' ἐδῶ τὸν ἥλιο
γιὰ τοὺς μπόγηδες νὰ φέγγῃ.

Παρακλήσεις ψιθυρίζουν
σὲ Σχολεῖα κι' Ἐκκλησιαίς,
τὸν Ζωγράφον τριγυρίζουν
λεδεντιάς ἀρματωσιαίς.

Μὲ παιδιὰ σὰν τὸν Ζωγράφον, γενεᾶς κλεινῆς βλαστάρι,
δὲν πατεῖ τὰ χῶματά της Ἀρβανίτικο ποδάρι.

Ἡπειρος καὶ μὲν σκίρτα,
σκόρπα δάφναις, σκόρπα μύρτα,
καὶ ψυχαίς σὰν τῶν Ζωγράφων
γίγαντας νεκροὺς ξεχώνουν,
καὶ τῆς πέτρας ἐμψυχώνουν
καὶ τὰ κόκκαλα τῶν τάφων.

Σηκωθῆτε, σηκωθῆτε,
νέους ὄρκους ὀρκισθῆτε,
καὶ μὲ λόχους ἱεροὺς
διώξετε τοὺς μισροὺς.

Στὸν ἀγῶνα γῆς μεγάλης
τὸ πανὶ σημαίας ἄλλης
τώρα ξεδιπλόνεται.

Δὲν θὰ πέσουν κάτω δούλοι,
μὲ παιδιὰ καθὼς τὸν Δούλη
δὲν ὑποδουλόνεται.

Σηκωθῆτε σηκωθῆτε
γιὰ τὴν ἀμοιρὴ τὴν χώρα,
κι' ἄλλους νέους ὄρκους τώρα
στὸ νομά της ὀρκισθῆτε.

Μὲ γυμνὸ σπαθί στὸ χέρι,
μὲ σπιθόβολο τὸ μάτι,
δὲν ἀκούει τὸν Δευτέρη
καὶ κανένα διπλωμάτη.

Τί βρονταῖς κι' ἀστροπελέκια!..
μὲ σπαθιά καὶ μὲ τουφέκια
σμίγουν ράσα καὶ σταυροί.

Στ' ἄρματά της στηριγμένη
ἀπὸ τοῦτα περιμένει
κάθε δίκη της νὰ ὄρῃ.

Στεφανόν ἡρώων τάφους
καὶ τῶν Δούληδων κροτάφους
μὲ τοῦ Μπιζανιοῦ λουλούδια.

Ἐξω, γῦπες, ἔξω, βδέλαις,
μπάτε στὸ χορὸ, κοπέλαις,
γιὰ ν' ἀκούσετε τραγοῦδια.

Ἄς σημάνουνε καμπάναις,
ἄς τρομάξουνε παιᾶνες
τῆς Ἀρβανιτιάς τὰ σκέρια.

Κτύπα τὴν λυκοφωλιά
νὰ μὴ σ' εὕρῃ Πασχαλιά
μ' ἄλλα σίδερα στὰ χέρια.

Β'.

Π.—Ὅμως ἐμεῖς τῶν Ἀθηνῶν οἱ διπλωματικοὶ
καὶ σ' ὅλα πρακτικοὶ
φωνάζομε στὴν Ἡπειρο: μάζεψε τὸ μισθὸ σου
κι' ἔλα προσκύνῃς τὸν Βῆδ, ἂν θέλῃς τὸ καλὸ σου.

Αὐτό, ποῦ κάνεις σήμερα,
δὲν εἶναι παρὰ χίμαιρα,
δὲν εἶναι παρὰ τρέλλα.

Κι' ἄς μὴ σοῦ πέρνουν τὰ μισθὰ
μὲ ξεφωνήματα τρελλά,
καὶ βάρδ' ἀπὸ φουνέλα.

Κανέννας δὲν σὲ βοηθεῖ,
ρίξε τουφέκι καὶ σπαθί,
ξανασκλαβώσου, δόλια,
κι' ἄδικα ρίχνεις βόλια.

Τὰ λόγια μας κοσκίνισε
καὶ πέσε καὶ προσκύνῃς
τὸν Βῆδ τὸν σκηπτροφόρο.

Κρότος κανεῖς ἂν μὴν ἦχῃ,
κι' ἐμεῖς σ' ἐκάναμε, φτωχή,
στὸν Τζουλιάνο δῶρο.

Χρόνο σχεδὸν ἐτρύφησε στῆς Ἀεουθερίας τὰ δῶρα,
κι' εἶναι καιρὸς πιά τώρα
σ' τοὺς Ἀλθανοὺς νὰ σκλαβωθῇ
γιὰ πάντα... τρεῖς ἄλλοι μας!..
ὅ, τι κερδίζει τὸ σπαθί
τὸ χάν' ἡ κεφαλὴ μας.

Τέτοιους τοὺς λέμ' ἐμεῖς ἐδῶ
λόγους ἀξιεπαίνους,
ἐγ' ὅμως νέα τραγουδῶ
σκιρτήματα τοῦ γένους.

Ἦλθαν τοῦ Μάρτη τὰ πουλιὰ
νὰ ἔρουν τὴν πρώτη τους φωλιά,
πλὴν τῆς Ἡπείρου τῆς φωλιάς
χέρια φονιάδων τῆς χαλῶν,
καὶ μὲς στὴ γῆ της ροβολοῦν
νὰ ξερριζώσουν πασχαλιαῖς.

Κάλλια νὰ τοὺς ἀφίναμε τοῦ Πατισὰχ Ραγιαῖδες
παρὰ μιᾶς ψεύτικης Λαμπρής ν' ἀνάψουνε λαμπάδες.

Κάλλια στὸν πρῶτο τὸν φονιά,
κι' ὅχι νὰ κλάψουνε χαραῖς,
καὶ μὲ δική μας ἀπονιὰ
νὰ γίνουν σκλάβοι δὲν φοραῖς.

ὦ Πατρί: Ἑλληνική,
κτύπησε κι' ἐδῶ κι' ἐκεῖ,
κτύπα τῶν πλιατσικολόγων καὶ τῶν μπόγηδων τὰ σκέρι,
καὶ τὸ πνεῦμα μας μάζε' σου, κι' ἡ ψυχὴ μας καὶ τὸ χέρι.

Νέα τοῦ δικαίου πάλη
κι' ἐτοιμάσου τώρα πάλι
φωτοστέφανα νὰ πλέξῃς.

Μὴ σὲ σκιαζῇ καμμιὰ νότα,
κι' ἀπὸ σένα ὄγῃς πρῶτα
τῆς Ἐλευθερίας ἡ λέξις.

Γ'.

Φ.—"Ηθελα κι' ἐγὼ νὰ τρέξω μὲ λεβένταις λιγερούς,
μὲ γυναῖκες, μὲ παπᾶδες, καὶ μὲ λόχους ἱερούς.

"Ηθελα κι' ἐγὼ πολὺ
ἴστα βουνά της, προσφιλή,
νέαν πάλην νὰ κηρύξω
καὶ δὸς τουφεκιάς νὰ ρίξω.

"Ηθελα νὰ πάω τώρα
καὶ σ' ἐκείνη τὴν Χειμάρρα,
καὶ νὰ σκούξω καὶ στὸν Βλιώρα
καὶ σὲ κάθε βρωμολιάρρα:
ὁρὲ ποῦ τὴν πᾶς τὴν κλάρα;

"Ηθελα κι' ἀπὸ κοντὰ
τὸ τουφέκι της ν' ἀκούσω
πὼς ἀγέρωχο βροντᾶ,
καὶ παιᾶνας ν' ἀνακρούσω.

Καὶ νὰ φέρω κι' ἓνα γύρο
ἴστων ἀνδρείων τὸν χορό,
μὰ σὰν γέρος δὲν μπορῶ
τὰ ποδάρια μου νὰ σύρω.

Κι' ἐποθοῦσα, Περικλέτο, θαλερὸς νὰ γίνω νέος
σὰν τὸν Κόντε τῆς Κερκύρας,
ὁποῦ δρᾷ καὶ μὲς στὸ γῆρας
καὶ μονομαχεῖ γενναίως.

Κι' ἂν ἐγέραςε καὶ τί;
γέρος εἶναι, μὰ κρατεῖ
καὶ πιστόλι καὶ καλέμι,
καὶ τὸ χέρι του δὲν τρέμει.

Δὲν τὸν σκιάζουνε πιστόλια,
θάρρος μὲ τὸ παραπάνω,
καὶ πηγαίνει ἴστα Σεπόλια
γιὰ νὰ βρῇ τὸν Ζαβιτσάνο.

Κι' ὅνταῃς ὁ Ζαβιτσάνος ἔτυχε κι' αὐτὸς μοιραίως
νᾶναι πούρος Κερκυραῖος.
Τρέχει περιέργων σιμῆνος,
ἀλησμόνητος ἡμέρα,
μπὰμ αὐτὸς καὶ μποῦμ ἐκεῖνος,
μὰ τὰ βόλια πῆγαν πέρα.

Ἀνορθώσεως μεγάλης καὶ Φιλελευθέρων χρόνοι,
Φιλελεύθερος κι' ἐγὼ, τρέχ' ἡ γλῶσσα μου ροδάνι,
κι' ὅπως λέν ὁ Ζαβιτσάνος τὸ φουσᾷ καὶ δὲν κρυώνει
πὼς ὁ Κόντες' στοὺς Κορφοὺς ἔδγαλε τὸν Μαυρογιάννη.

Ποῖον πρόβλημα μεγάλο
κι' εἶναι κι' ἄλλο κι' εἶναι κι' ἄλλο,
κι' ἂν τὰ λόγια τοῦ Προέδρου τάχαν, Περικλῆ, γραμμένα
μὲ τὸ νὶ καὶ μὲ τὸ σίγμα μὲς' ἴστα στενογραφημένα.

Μὴ νομίζης πὼς θὰ λύσης μῆτε τοῦτο, μῆτ' ἐκεῖνο,
εὐκόλα κι' ἐκ τοῦ προχείρου,

μὰ κι' ἐγὼ μὲ τόσους ἄλλους σπουδαιότερα τὰ κρίνω
τῶν ἀγώνων τῆς Ἡπείρου.

Πρὸς ἀνόρθωσιν ὀργῶ, πλὴν ὡς εἶδος πασσατέμπο
ἴστῃς Βουλῆς τὰ πρακτικά, Περικλῆ, σὲ παραπέμπω.

Ταξειδίακι τοῦ Λευτέρου ἴστων Δελφῶν τὰ ροχαῖα μέρη.

Ὁ κύριος Πρωθυπουργός, φεύγων τὰς ἐνοχλήσεις,
ὁποῦ μ' αὐτὰς νυχθημερὸν σκοτίζειτ' ἔδω πέρα,
μ' ἄλλους καὶ μὲ τὸν Κλέαρχον ἐπέδῃ τῆς Γόησσης
κι' ἐξέδραμε πρὸς τοὺς Δελφοὺς ν' ἀλλάξῃ τὸν ἀέρα.

Μόλις ὄγῃ κε' πῆγε μόνος' στὴν Πυθίαν ἐν σπουδῇ
πλήρης σκέψεων παντοίων,
κι' ἔξαφν' ἀπὸ χρυσηλάτου τρίποδος θεσπιφδεῖ
τὸ θεόπνευστον μαντεῖον:

Μὲ τὴν Γόησσαν μᾶς ἤλθες' στοὺς χρησμοὺς νὰ μυηθῇς
μειδιᾷς καὶ μὲ τοὺς γόους κι' εἶσαι γόης ἀληθής.
Μὲ τὰς τόσας δωρεάς σου τόσους ξένους γοητεύεις
καὶ σὲ μέλλουσιν φιλιᾶν μὲ τοὺς Ἀλθανοὺς πιστεύεις.

Καὶ μὲ τούτῃ τὴν ἐλπίδα μέσα σου θαρρῶ πὼς βνσκει
μιὰ περιπαθῆς ἀγάπη
γιὰ τὸν Ἀλθανὸ τὸν Τόσκη
καὶ τὸν Γκέγκη καὶ τὸν Διάπη.

Πῆγες καὶ στὸν Τζουλιάνο, κι' εἶπες τάδε πρὸς ἐκεῖνον:
ἡ Πατρὶς ἡ τῶν Ἑλλήνων,
ἀληθοὺς εὐγνωμοσύνης πρὸς Ὑμᾶς τελοῦσα φόρον
κι' ἐπειδὴ τὰ μακαρόνια τῆς ἀρέσουν κατὰ κόρον,
τῆς Ἡπείρου της τὴν χώραν δωρεὰν σοῦ τὴν προσφέρει...
κι' εἰπ' ἐκεῖνος ὅλος γλύκα:
γκράτσια, Καβοῦρ Λευτέρη,
κελεποῦρι ποῦ τὸ ὄρηκα.

Κι' ἂν τὸ κράτος ὀργιάξῃ φρενιασμένης Ἀλθανίας,
πλὴν ἀνάγκ' εἰλικρινείας.
Τὰ ταξειδία σου θὰ κάνουν ἓνα κι' ἄλλον ν' ἀπορήσῃ,
καὶ θὰ λένε μερικοὶ
φαμφαρδόνι κωμικοί:
ὁ Λευτέρης ταξειδεύει;... καὶ πάει νὰ χασηρί.

Κάθε συμφορὰ καὶ γκάφα γιὰ καλὸ σου θὰ γενῇ...
ἔχεις ροιζικὸ μεγάλο, σοῦ γεννοῦν κι' οἱ πετεινοί.
Φαίνεται πὼς ἐγεννήθης σὲ περίλαμπρον ἀστέρα...
τράβα μπρός, μὴ σταματᾷς,
ὅμως ἔρχου κι' ἔδω πέρα
ποῦ καὶ πεῦ νὰ μ' ἐρωτᾷς,
ἢ σὰν θέλῃς μοναχός σου,
ἢ καὶ μὲ τὸν Κλέαρχό σου.

(Τέτοια τοῦπε, κι' ὁ Λευτέρης' στὴν Πυθίαν ὑποκλινάς,
καὶ πολλὰ κι' αὐτὸς μαντεύσας
καὶ τοὺς φίλους γοητεύσας
μὲ τὴν Γόησσαν ὁ γόης ἐπανῆλθε ἴστα Ἀθήνας).